

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 190/08-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. októbra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnostiach A. J., T., zastúpenej advokátkou JUDr. M. K., P., ktorými namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 40/2008 a postupom Okresného súdu Trnava v tom istom konaní, ktoré bolo ním do 31. decembra 2007 vedené pod sp. zn. PN-11 C/278/2002, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-11 C/278/2002 porušené bolo.

2. A. J. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 40 000 Sk [slovom štyridsaťtisíc slovenských korún (1 327,76 EUR)], ktoré jej je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. A. J. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 732 Sk [slovom šesťtisíc sedemstotridsaťdva slovenských korún (223,46 EUR)], ktoré je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. M. K., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2008 doručená sťažnosť A. J. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 40/2008 a postupom Okresného súdu Trnava v tom istom konaní, ktoré bolo ním vedené do 31. decembra 2007 pod sp. zn. PN-11 C/278/2002.

Dňa 21. januára 2008 bola zároveň ústavnému súdu doručená ďalšia sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Trnava v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. PN-11 C/278/2002 (v súčasnosti vedenom Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6 C 40/2008).

Ústavný súd 17. júna 2008 uvedené sťažnosti prijal na ďalšie konanie uznesením sp. zn. IV. ÚS 189/08 a uznesením sp. zn. IV. ÚS 190/08, pričom obe veci spojil na spoločné konanie vedené pod sp. zn. IV. ÚS 190/08.

Z obsahu sťažností vyplýva, že sťažovateľka 17. decembra 2002 podala bývalému Okresnému súdu Piešťany návrh, ktorým sa domáhala nahradenia prejavu vôle odporcu P. K., so sídlom K., ako predávajúceho na zmluve o prevode bytu do vlastníctva.

Zákonom č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 371/2004 Z. z.) došlo od 1. januára 2005 k prechodu výkonu súdnictva, všetkých práv a povinností vrátane prechodu správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcu k štátu z Okresného súdu Piešťany v dôsledku jeho zrušenia na Okresný súd Trnava.

V súlade so zákonom č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 511/2007 Z. z.), sa od 1. januára 2008 na prejednanie a rozhodnutie veci sťažovateľky stal opäť miestne a vecne príslušným novozriadený (obnovený) Okresný súd Piešťany.

Dôvody, pre ktoré sťažovateľka namietala porušenie označeného základného práva, boli vzhľadom na to, že išlo o jedno konanie vedené v súvislosti s reorganizáciou všeobecného súdnictva na viacerých okresných súdoch, v oboch sťažnostiach identické a spočívali najmä v tom, že:

«V celom, zatiaľ vyše 5-ročnom súdnom „konaní“ boli vytýčené 3 pojednávania. 1. pojednávanie bolo vytýčené dňa 26. 05. 2005 až Okresným súdom Trnava, t. z. po 30-tich mesiacoch od podania žaloby. Ďalšie 2 pojednávania boli vytýčené 21. 07. 2005 a 19. 10. 2005. Na posledne vytýčenom pojednávaní došlo k zamietnutiu žaloby. Po doručení písomného vyhotovenia rozsudku a po podanom odvolaní, Krajský súd

v Trnave svojím uznesením zo dňa 30. 08. 2006 rozsudok Okresného súdu Trnava zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd Trnava, viazaný právnym názorom súdu vyššieho stupňa dňa 06. 07. 2007 svojím uznesením pripustil zmenu návrhu. Túto zmenu Okresný súd Trnava pripustil po vyše 10 a pol mesiacoch. Od tej doby Okresný súd Trnava opäť nekonal a do podania tejto ústavnej sťažnosti spôsobil ďalší 6 mesačný prietah v konaní.»

Stážovateľka ústavnému súdu navrhla, aby vyslovil, že jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 40/2008, ako aj postupom Okresného súdu Trnava v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. PN 11 C/278/2002 porušené bolo, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Okresný súd Trnava na základe výzvy ústavného súdu sa vo svojej odpovedi sp. zn. 1SprV/274/2008 zo 4. júla 2008 k sťažnosti nevyjadril a oznámil, že *„vzhľadom na skutočnosť, že celý spisový materiál sp. zn. PN-11C/278/2002 sa nachádza už na Okresnom súde Piešťany, ktorý predmetnú vec vybavuje pod sp. zn. 6C/40/2008, odstúpili sme Vašu výzvu tomuto súdu“*.

Na doplňujúcu výzvu ústavného súdu zo 14. augusta 2008 k vhodnosti ústneho pojednávania Okresný súd Trnava vo svojom vyjadrení z 20. augusta 2008 súhlasil s upustením od verejného ústneho pojednávania.

Okresný súd Piešťany sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 426/2008 doručeným ústavnému súdu 21. júla 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Predmetom konania je uloženie povinnosti odporcovi uzavrieť s navrhovateľkou kúpnu zmluvu o prevode vlastníctva k 3-izbovému bytu s príslušenstvom č. 7, na treťom poschodí bytového domu súp. č. (...), nachádzajúceho sa v kat. úz. T. v celosti o podlahovej ploche 73,74 m², zapísaného na LV č. 1352, postaveného na parc. č. 1440/59 a v zodpovedajúcich podieloch previesť na navrhovateľku vlastníctvo k spoločným častiam

a zariadeniam obytného domu v zmysle zmluvy o prevode vlastníctva, ktorá bude tvoriť neoddeliteľnú súčasť rozsudku. Skutkovo a právne uvedený spor nie je zložitý, spornou je výška kúpnej ceny bytu.

Sťažovateľka A. J., bytom T. (...) podala ako navrhovateľka zastúpená advokátkou JUDr. M. K., so sídlom P. proti odporcovi: P. K., zastúpeného advokátkou JUDr. K. C., so sídlom v P. na Okresnom súde Piešťany dňa 17. 12. 2002 návrh na splnenie povinnosti previesť byt v bytovom dome do osobného vlastníctva nájomcu za regulovanú cenu, v zmysle ust. § 11 a 18 zákona č. 182/1993 Z. z. v znení neskorších platných zmien. Konanie bolo vedené Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 11C/278/2002 a vec bola pridelená zákonnému sudcovi Mgr. F. B.

V súlade s predsedníckym opatrením č. 6 bola táto vec dňa 1. 10. 2004 pridelená zákonnej sudkyňi Mgr. I. Š. z dôvodu odchodu Mgr. F. B. na výkon funkcie sudcu na Krajský súd v Trnave.

S účinnosťou od 01. 01. 2005 došlo k optimalizácii súdnictva a výkon súdnictva Okresného súdu Piešťany tak prešiel na Okresný súd Trnava. Zákonná sudkyňa vytýčila dňa 04. 04. 2005 prvé pojednávanie na termín 26. 05. 2005, ktorého sa zúčastnili obe právne zástupkyne účastníkov konania a na tomto pojednávaní súd krátkou cestou doručil právnej zástupkyňi navrhovateľov znalecký posudok č. 02/2005 vypracovaný znalcom Ing. M. Š., v konaní č. 11C/280/2002, v ktorom išlo o tú istú právnu vec, kde bol ten istý odporca, avšak iný navrhovateľ. Právna zástupkyňa navrhovateľky mala proti tomuto znaleckému posudku vážne výhrady a s týmto nesúhlasila a právna zástupkyňa odporcu sa k posudku nevyjadrovala. Právna zástupkyňa navrhovateľov na tomto pojednávaní uviedla, že sa pokúsi stretnúť s odporcom za účelom uzavretia mimosúdnej dohody, preto súd pojednávanie odročil na termín 21. 07. 2005.

Dňa 16. 06. 2005 doručila právna zástupkyňa navrhovateľov Okresnému súdu Trnava písomné vyjadrenie k dohode vo veci splnenia povinnosti previesť byt do osobného vlastníctva nájomcu, v ktorom uviedla, že napriek stretnutiu sa s protistranou nedošlo k výraznému tak skutkovému, ako aj právnenému posunu vo veci, a preto navrhla, aby súd ustanovil znalca na vypracovanie znaleckého posudku z dôvodu zistenia kúpnej ceny bytov, ktoré sú predmetom sporu, vychádzajúc pritom z obstarávacej ceny 1.830.000,- Sk pre

každý vchod obytného domu, t. j. pre vchod (...) a (...) a nielen v jednom prípade, t. j. v prípade pána J. G. (konanie vedené pod sp. zn. PN-11C/280/2002).

Dňa 21. 07. 2005 sa pojednávania nezúčastnili účastníci, ani ich právni zástupcovia, keďže právna zástupkyňa odporcu svoju neúčast' ospravedlnila z dôvodu kolízie s iným pojednávaním a požiadala o odročenie pojednávania. Súd preto odročil pojednávanie na ďalší termín 19. 10. 2005.

Dňa 28. 09. 2005 doručila právna zástupkyňa navrhovateľov Okresnému súdu Trnava návrh zmeny petitu. Dňa 18. 10. 2005 požiadala o prejednanie a rozhodnutie veci v jej neprítomnosti z dôvodu jej hospitalizácie vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v T. Na pojednávaní konanom dňa 19. 10. 2005, ktorého sa navrhovateľka a právna zástupkyňa odporcu osobne zúčastnili, súd uznesením (č. l. 51) pripustil zmenu návrhu tak, ako to žiadala právna zástupkyňa navrhovateľky, vypočul navrhovateľku a právnu zástupkyňu odporcu. Následne účastníkov poučil podľa § 120 ods. 4 O. s. p., uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené, oboznámil obsah spisového materiálu a vyhlásil rozsudok, ktorým návrh navrhovateľky zamietol a zaviazal ju povinnosťou zaplatiť odporcovi náhradu trov konania do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.

Rozsudok č. PN-11C/278/02-55 zo dňa 19. 10. 2005 bol obom právnym zástupcom účastníkov doručený dňa 25. 11. 2005. Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne dňa 12. 12. 2005 odvolanie (č. l. 60). V tomto odvolaní navrhovateľka okrem iného navrhla ďalšiu zmenu petitu. Odvolaciemu súdu bol spis spolu s opravným prostriedkom predložený dňa 20. 12. 2005 (č. l. 66). Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 10. 01. 2006 vyzval navrhovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie vo výške 1.000,- Sk a tento poplatok bol zaplatený dňa 18. 01. 2006 (č. l. 70). Dňa 20. 01. 2006 bolo právnej zástupkyňi odporcu doručené odvolanie navrhovateľov a výzva, aby sa k odvolaniu vyjadrila. Vyjadrenie odporcu k odvolaniu bolo Krajskému súdu v Trnave doručené dňa 24. 01. 2006 (č. l. 73). Krajský súd v Trnave uznesením č. 10Co/419/2005-77 zo dňa 30. 08. 2006 rozsudok súdu I. stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby po vrátení veci prvostupňový súd rozhodol o zmene návrhu na začatie konania, postupom podľa § 43 ods. 1 O. s. p. odstránil vady návrhu a po ich odstránení a prípadnom doplnení dokazovania vo veci opätovne rozhodol. Toto uznesenie bolo prvostupňovému súdu predložené dňa 2. 10. 2006 a právnej zástupkyňi

navrhovateľky bolo doručené dňa 28. 10. 2006 a právnej zástupkyňi odporcu dňa 17. 10. 2006.

Okresný súd Trnava uznesením č. PN-11C/278/02-83 zo dňa 06. 07. 2007 pripustil zmenu návrhu. Toto uznesenie bolo obom právnym zástupkyňiam účastníkov doručené dňa 16. 07. 2007. Podaním zo dňa 06. 08. 2007 právna zástupkyňa navrhovateľov opäť zmenila návrh na začatie konania (č. l. 85).

S účinnosťou od 01. 01. 2008 došlo k prechodu výkonu súdnictva z Okresného súdu Trnava na Okresný súd Piešťany a predmetnej právnej veci bola pridelená sp. zn. 6C/40/2008. Dňa 24. 01. 2008 právna zástupkyňa odporcu doručila tunajšiemu súdu návrh na uzavretie zmieru (čl. l. 94). Zákonná sudkyňa Mgr. I. Š. bola vymenovaná do funkcie predsedníčky súdu a preto v zmysle dodatku k rozvrhu práce na rok 2008 č. 6 zo dňa 27. 03. 2008 bola predmetná vec náhodným výberom pridelená na ďalšie konanie Mgr. V. Z. a dňa 16. 6. 2008 dodatkom č. 9 JUDr. O. K.

Sťažovateľka sa sťažuje na prieťahy v konaní spôsobené tak Okresným súdom Trnava ako aj Okresným súdom Piešťany a poukazuje na to, že v 5-ročnom súdnom konaní boli vytýčené 3 pojednávania. Okresný súd Piešťany uznáva, že v danom prípade vznikli prieťahy v konaní v období od podania návrhu do prvého úkonu sudkyne, ktorým vytýčila pojednávanie (od 17. 12. 2002 do 4. 4. 2005), je však namieste poukázať na to, že zákonnej sudkyňi Mgr. I. Š. bola predmetná vec pridelená 1. 10. 2004, pričom spolu s touto vecou si prevzala ďalších 500 nevybavených vecí v oddelení sudcu Mgr. F. B., ktorý bol pridelený na výkon funkcie sudcu na Krajský súd v Trnave.“

V ďalšej časti vyjadrenia predsedníčka Okresného súdu Piešťany poukázala na to, že „v konaní došlo k zbytočným prieťahom aj v súvislosti so správaním sa navrhovateľky, resp. jej právnej zástupkyne, ktorá od podania návrhu niekoľkokrát tento menila a dopĺňala na základe výziev súdu, ktorý jej postupne dal presný návod ako návrh opraviť a formulovať tak, aby bol perfektný“.

Obsah súvisiaceho spisu Okresného súdu Piešťany potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 15. júla 2008, a preto ústavný súd poukazuje len na úkony, ktoré považuje za preukázané.

Na vyjadrenie Okresného súdu Piešťany reagovala sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 28. júla 2008, v ktorom okrem iného uviedla:

„Trváme na dôvodoch uvedených v ústavnej sťažnosti. S vyjadrením predsedkyne Okresného súdu Piešťany nesúhlasíme, keďže ani v predošlom štádiu a ani v tomto štádiu konania nie je vec skutkovo ani právne zložitá (ide o bežnú agendu prvostupňových súdov).

Vzniklé prietahy v konaní, ospravedlňované organizáciou súdu, vysokým počtom vecí v príslušnom oddelení a optimalizáciou, nie sú ospravedlniteľné, tak ako už bolo Ústavným súdom SR niekoľkokrát prejedikované.

Okresný súd koná, resp. Okresné súdy konali, vzhľadom k štádiu konania k vykonaným procesným úkonom nepravidelne a neefektívne.

Odôvodnenie prietahov v súvislosti so správaním účastníkov (neustále menenie návrhu právneho zástupcu) taktiež nie je na mieste, keďže akýkoľvek návrh, v ktorom ide o nahradenie vyhlásenia vôle na základe zákona č. 182/1993 Z. z. v znení neskorších zmien, pričom podstatnou náležitosťou je kúpna cena, musí byť každým rokom menený (vždy každý rok o 2 % menej z kúpnej ceny), tak aby bol návrh perfektný, nakoľko ide o regulovanú cenu.

Tak ako sme uviedli vo svojich ústavných sťažnostiach zo dňa 16. 01. 2008, prietahy boli spôsobené oboma Okresnými súdmi.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojimi sťažnosťami domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, jednak postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 40/2008 a jednak postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-11 C/278/2002.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len

z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2, ústavy ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že spory o nahradenie prejavu vôle za účelom uzavretia kúpnej zmluvy medzi účastníkmi konania tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ich po skutkovej ani po právnej stránke zásadne hodnotiť ako zložité.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Ústavný súd akceptuje argumenty Okresného súdu Piešťany z jeho vyjadrenia k sťažnosti v súvislosti s tým, že k spomaleniu priebehu konania došlo aj v dôsledku podaní sťažovateľky, ktorými menila a dopĺňala pôvodný návrh, avšak touto argumentáciou podľa názoru ústavného súdu nemožno ospravedlniť nečinnosť v právnej veci sťažovateľky dosiaľ konajúcich všeobecných súdov v obdobiach vyhodnotených na inom mieste tohto nálezu ani zistenú neefektívnosť ich konania.

3. Napokon ústavný súd hodnotil postup Okresného súdu Piešťany a Okresného súdu Trnava z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v konaní.

Ústavný súd zistil, že bývalý Okresný súd Piešťany bol v priebehu napadnutého konania nečinný v období od 17. decembra 2002 (bol podaný návrh vo veci samej)

do 4. apríla 2005 (nariadenie termínu pojednávania na 26. máj 2005), t. j. takmer 28 mesiacov.

Okresný súd Trnava bol v priebehu napadnutého konania nečinný v období od 2. októbra 2006 [vrátenie spisu po rozhodnutí o odvolaní Krajským súdom v Trnave (ďalej len „krajský súd“)] do 6. júla 2007 (pripustenie zmeny návrhu), t. j. 9 mesiacov. Okrem nečinnosti Okresného súdu Trnava bolo konanie ním vedené poznačené aj neefektívnosťou, ktorú možno vyvodiť z toho, že uznesením krajského súdu sp. zn. 10 Co/419/2005 z 30. augusta 2006 bol rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 11 C 278/02-55 z 19. októbra 2005 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. V súvislosti s tým sa v odôvodnení uznesenia krajského súdu, ktorým zrušil prvostupňový rozsudok, okrem iného uvádza:

«Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa vysloveným v odôvodnení napadnutého rozsudku, že navrhované uloženie povinnosti previesť byt do vlastníctva navrhovateľke je neurčité, pretože previesť vlastníctvo možno aj iným právnym úkonom ako je kúpna zmluva. Uvedený návrh však vykazoval aj ďalšie vady, ktoré spôsobovali nejasnosť a následnú nevykonateľnosť v ňom formulovaného návrhu výroku rozhodnutia. V návrhu nebolo uvedené, na ktorom katastrálnom úrade je vedený LV č. 1352 a napriek tomu, že podiely na spoločných častiach a zariadeniach domu boli určené a napokon obsiahnuté aj v zmluve predloženej odporcom, v navrhovanom petite bol uvedený nejasný pojem „v zodpovedajúcich podieloch“ na spoločných častiach a zariadeniach domu. Za týchto okolností mal súd prvého stupňa odstraňovať vady tohto podania postupom podľa § 43 ods. 1 O. s. p. Pokiaľ súd prvého stupňa napriek tomu, že upravený návrh navrhovateľky vykazoval odstrániteľné vady bez toho, že by navrhovateľku vyzval postupom podľa ustanovenia § 43 ods. 1 O. s. p. na odstránenie väd, vydal vo veci meritórne rozhodnutie, ktorým takýto návrh zamietol, nepostupoval správne a svojím postupom odňal navrhovateľke možnosť konať pre súdom.»

Argumentáciu Okresného súdu Piešťany, ktorý vo vyjadrení k sťažnosti v spojitosti s doterajším priebehom preskúmaného konania poukazoval na vysoký nápad vecí, resp. personálne zmeny, ústavný súd nemohol akceptovať, pretože podľa ustálenej judikatúry

ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezavajú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

V súvislosti so skúmaním podielu, či oba s'ťažovateľkou označené okresné sudy prispeli k predĺženiu namietaného konania, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v danom prípade prijal s'ťažnosť na ďalšie konanie voči obom s'ťažovateľkou označeným všeobecným súdom, aj keď v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu s'ťažnosti na porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy smerujúce voči všeobecnému súdu, ktorý v čase doručenia s'ťažnosti vo veci už nekoná, zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnené. V okolnostiach daného prípadu by však podľa názoru ústavného súdu uplatnenie tejto stabilizovanej judikatúry odporovalo princípom všeobecne ponímanej spravodlivosti. Keďže k zmene miestnej príslušnosti z Okresného súdu Trnava na Okresný súd Piešťany došlo na základe zákona č. 511/2007 Z. z., bolo by z hľadiska materiálneho chápania ústavnosti nespravodlivé, aby zodpovednosť za celý doterajší priebeh konania mal niesť novozriadený Okresný súd Piešťany, keď navyše v čase doručenia s'ťažností ústavnému súdu bol zákon č. 511/2007 Z. z. účinný iba 21 dní, a preto počas uvedeného krátkeho obdobia jeho postupom ani k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní nemohlo dôjsť.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že k zbytočným priet'ahom v právnej veci s'ťažovateľky došlo len postupom Okresného súdu Trnava, ktorým bolo predmetné konanie vedené do 31. decembra 2007 pod sp. zn. PN-11 C/278/2002. Pretože v súlade s § 15 ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. prešiel s účinnosťou od 1. januára 2005 z bývalého Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava okrem výkonu súdnictva aj výkon všetkých práv a povinností, ústavný súd pripísal Okresnému súdu Trnava zodpovednosť aj za nečinnosť bývalého Okresného súdu Piešťany vymedzenú v úvodnej

časti článku II bodu 3 tohto nálezu. Vzhľadom na tento záver ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, len pokiaľ ide o Okresný súd Trnava.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosti vo vzťahu k Okresnému súdu Piešťany nevyhoviel a Okresný súd Trnava v súčasnosti už v právnej veci sťažovateľky nekoná, neprichádzalo do úvahy prikázať Okresnému súdu Piešťany, aby v predmetnej veci ďalej konal podľa osobitných predpisov bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu [§ 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'účinenia v celkovej sume 200 000 Sk (po 100 000 Sk od každého z označených porušovateľov jej základného práva) argumentujúc najmä tým, že nečinnosť v konaní v jej právnej veci vyvoláva u nej pocit právnej neistoty a „*vzrastajúcu nechť k zákonom, ktoré garantujú jej práva*“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen deklarovanie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného v súčasnosti Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6 C 40/2008 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, okrem iného čiastočný podiel sťažovateľky na spomalení konania, povahu veci a význam konania pre sťažovateľku, ako aj skutočnosť, že vyhodnocované konanie nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 40 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Priznané finančné zadosťučinenie je povinný vyplatiť sťažovateľke Okresný súd Trnava, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohoto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátkou JUDr. M. K. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007, ktorá bola 19 056 Sk. Pri výpočte úhrady trov konania vychádzal z toho, že právna zástupkyňa sťažovateľky vykonala vo veci štyri úkony právnej služby (2x prevzatie a príprava zastúpenia a podania sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie

právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo spolu s režijným paušálom (4x 190 Sk) predstavuje sumu 13 464 Sk.

Vzhľadom na to, že obe sťažnosti vypracované advokátkou sa týkali toho istého konania za účasti tých istých účastníkov konania a text oboch sťažností je takmer identický, ústavný súd znížil takto vypočítanú odmenu za poskytovanie služieb o jednu polovicu, t. j. na sumu 6 732 Sk.

Podanie právnej zástupkyne doručené 28. júla 2008 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu) ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Ústavný súd vo zvyšnej časti návrhu týkajúceho sa trov konania nevyhovel.

Priznanú úhradu trov konania je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2008